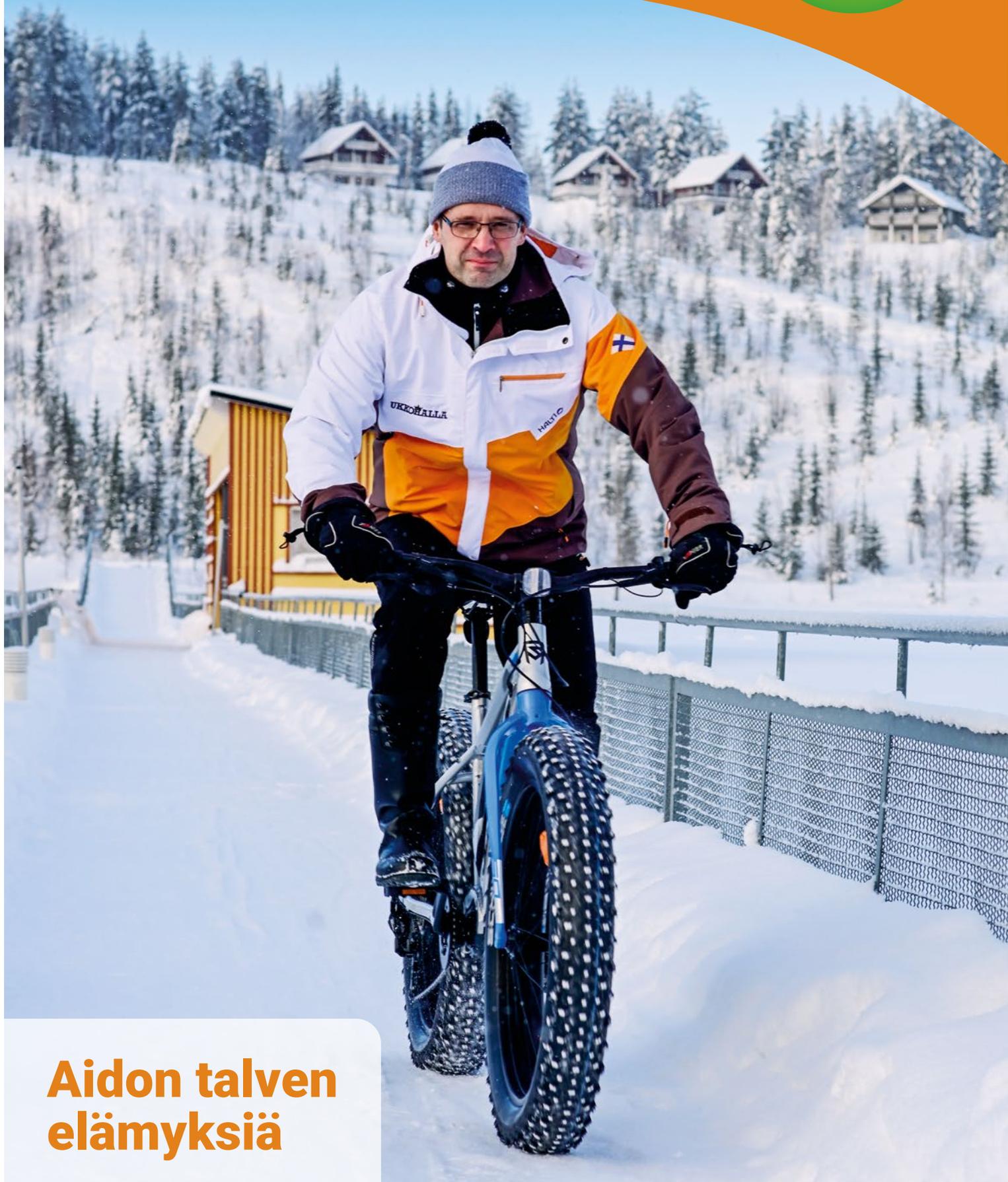

Vekhari

IDEASTA
TODEKSI

**Aidon talven
elämyksiä**

Tässä Vekkarissa

Julkaisijat:

Kainuun ELY-keskus,
Elävä Kainuu Leader,
Oulujärvi Leader

Rahoitus:

Manner-Suomen maaseudun
kehittämishjelma / Kainuun
ELY-keskus

Toimitus:

Kimmo Rauatmaa
ja Vekkaritiimi

Taitto:

PunaMusta Oy/
Sisältö- ja suunnittelupalvelut

Paino:

PunaMusta Oy 2021

Vekkarit sähköisesti:

www.doria.fi >
ELY-keskus > lehdet >
Vekkarit 2021

Kannen kuvassa:

Kimmo Kyhälä

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Pääkirjoitus..... 3

Elämyksiä lumisessa Kainuussa 4

Hotelli Paljakka päivitetty nykyaikaan 5

Kelkkaturisteille polttoainetta ja huoltoa Paljakassa 5

Ladut valmiina hiihtolomakauteen..... 6

Liikettä Ukkohallan matkailuun 7

Rengastestaajien ja ralliammattilaisten Ukkohalla..... 9

Pororekiajelu vie Suomussalmen talvimaisemiin 10

Jättiläinen kasvaa Kivesvaaralla 12

Kainuusta kelkkailun keidas 14

Tampparilla kelkkaurat kuntoon..... 15

Reittiverkoston tuotteistaminen kuntoon Kainuussa 16

Outdooractive haltuun 17

Kuikan kämpä edustuskuntoon 17

Kuukkelia kameralla 18

Luonto edellä kansainvälisille markkinoille 19

Talliarki rullaamaan 20

Tavoitteena hyvinvoivat eläimet 21

Neuvonta mahdollisti tilan laajentamisen 22

Sairauksien hoidosta ennaltaehkäisyyn 23

Maatilojen neuvontajärjestelmä Neuvo 2020 auttaa
maatilayrittäjiä 24

Luomu sopii suuhun 26

Kuivaharjoittelua vaikka sateella 27

Viheriöille golfaamaan pakkaspäivänä 28

Metsästyssimulaatiossa turvallista harjoittelua 29

Paljakan simulaattorista iloa matkailijoille ja paikallisille 29

Leader – siellä missä sinäkin! 30

Yhteystiedot..... 31

Pääkirjoitus

Haasteita tulevaisuuteen

Päivät jatkuvat taas vinhaa vauhtia ja keskitalven pimeys on jäänyt taas taaksemme. Talvi on taas yllättänyt. On ollut kipakoita pakkasia, lämpimiä Föhn-tuulahduksia ja lumisia tuiskun hetkiä, jotka kuvaavat hyvin ilmastomme vaihteluja, vaikkakin tutkijat ja ilmastoasiantuntijat todistavat ilmaston vääjäämättä lämpenevän myös Suomessa.

Kohta on vuosi korona-aikaa takana ja epidemian päättymisestä on vain arvailuja. Rokotteiden käyttö taudin hillitsemiseen näyttää kuitenkin etenevän suunnitellusti ja odotukset tautitilanteen helpottumiseen kohdentuvat kuluvan vuoden loppupuoliskolle.

Elämä ja arkityö kuitenkin jatkuvat. Ohjelmakausi 2014–2020 saa jatkokseen kahden vuoden siirtymäkauden maaseudun kehittämiseen, eli jatkamme vanhoihin pelisääntöihin uuden ohjelmakauden rahoilla. Tämä mahdollistaa Kainuun ja myös muun Suomen maaseudun kehittämistoiminnan katkottoman jatkumisen ensimmäistä kertaa näin ohjelmakausien saumakohdassa koko Suomen EU-jäsenyyshistorian aikana.

Maailman laajuinen koronalama on aikaansaanut valtavat talouden elvytystarpeet maailman kansantalouksiin. Euroopan unionin alueelle sovittiin viime heinäkuussa kohdennettavaksi lähivuosien aikana noin 750 miljardia euroa eri rahoitusvälineisiin joko lainoina tai avustuksina jäsenvaltioiden kokemien taloudellisten menetysten korvaamiseen ja talouden uudelleen nousuun saattamiseen.

Maaseudun kehittämisen kannalta tulevan kauden rahoituskokonaisuus oli ennako-odotuksia parempi. Pelätty kokonaisrahoituksen supistuminen muuttuikin lieväksi rahoituksen lisäykseksi, kun huomioidaan neuvottelujen loppuväänöissä Suomelle saatu 400 miljoonan euron rahoituskuori ja reilun 200 miljoonan euron elvytysvarat. Lopputulos turvaa viljelijöiden tulotukien nimellisen tason säilymisen, jopa joissakin tapauksissa lievän kasvun, ja mahdollistaa tilojen ja muun maaseudun kehittämisen vähintään entisen tasoisena euroissa mitattuna.

Jatkamme siis entisiin työkaluihin ja mahdollisesti entisen tasoisin kehittämisresurssein tulevat kaksi vuotta 2021 – 2022. Elvytysvarat mahdollistavat jopa pienen lisäyksen käytettävissä oleviin resursseihin. Odotamme uusien ohjelmavarojen tulevan käyttöömme jo huhtikuussa. Suomi on valmistellut EU-komissiolle ehdotustaan elvytysvajojen käytölle kuluvan kevään ja suunnitelmalle

odotetaan hyväksyntää alkukesän aikana, jolloin ne olisivat käytössämme myös tänä vuonna. Elvytysvaroille korvamerkitään tiettyjä toimenpiteitä tuki-instrumenteistamme, kuten maatilojen ja yritysten investointi-, laajakaistainvestointi-, digi- ja innovaatiokumppanuushankkeita. Muut tukitoimet rahoitetaan uusilla ohjelmavaroilla.

Kaikkia tukia voi nytkin hakea jatkuvasti, ja odotamme uusia hakemuksia Hyrrään.

Nyt käynnistyneellä kahden vuoden siirtymäkaudella valmistellaan vuosina 2023-2027 toteuttava valtakunnallinen maaseudun kehittämissuunnitelma ja kuhunkin maakuntaan sitä toteuttavat alueelliset painotukset. Kainuun alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman valmistelu on parhaillaan käynnissä.

Käsissäsi on tuorein Vekkarilehti. Olemme koonneet siihen kattauksen talviteemaisia yritys- ja kehittämishanke-esimerkkejä, joihin toivomme Sinun tutustuvan. Toivomme, että lehtemme herättää kaikille lukijoillemme positiivisia kehittämisajatuksia ja kannustaa mukaan Kainuun maaseudun kehittämiseen.

Juha Määttä
johtava asiantuntija
Kainuun ELY-keskus

Elämyksiä lumisessa Kainuussa

Kainuu on yksi Suomen lumivarmimmista alueista. Se mahdollistaa lumeen ja aitoon talveen perustuvat ohjelmapalvelut ja matkailutuotteet.

Kelkkasafari suuntaa kohti Nuasjärveä.

Hotelli Paljakka päivitetty nykyaikaan

Paljakan alueen majoitus kasvaa. Hotelli Paljakka päivitti sekä huoneet että yleiset tilat nykyaikaan. Töitä hotellin kehittämiseksi pauskitaan koko ajan.

Neljä vuosikymmentä Puolangan Paljakassa toiminut Hotelli Paljakka on saanut kasvojenpesun, Ravintola ja yleiset tilat on uusittu. Lattiat ovat tulliterät. Huoneissa on uusittu pintoja sekä sängyt.

Uusia rakenteita ovat muun muassa terassi ja siihen liittyvät kalusteet, jotka kesäaikana palvelevat saunaosaston oleskelutiloja. Kalustohankintojen lisäksi aktiviteettikalustoa lumikengistä kajakkisiin.

Myös kassa- ja varausjärjestelmät on päivitetty. Rajapintoja löytyy useisiin netin matkailusivustoihin.

Kainuun ELY-keskus on tukenut Hotelli Paljakan hankkeita.

Paljakan matkailukeskus oli viime keväänä ensimmäinen, joka sulki ovensa koronaepidemian leviytystä Suomeen. Hyvin alkanut kansainvälistyminen tyssäsi samoihin aikoihin, harmittelee hotellin operoivan yrityksen toimitusjohtaja **Mika Puuronen**. Hän on ollut viisi vuotta hotellin isäntänä.

”Kiinassa oli valtava boomi. Myös saksankieliseen Eurooppaan ja Lontooseen oli saatu ovet auki.”

Kotimaiset matkailijat ovat Paljakan alueen pääkohderyhmä. Koronan aikaan majoittujat suosivat mökkimajoitusta hotellin sijasta.

”Lomaviikkoina kaikki mökit on myyty, mutta hotelleissa on tilaa. Tämä on yleinen trendi.”

Hotelli Paljakan jatkosuunnitelmissa on hyödynnä suuret, kaksikerroksiset perhehuoneet. Myös pesutilojen uusiminen on ohjelmassa.

Toimitusjohtaja Mika Puuronen Hotelli Paljakan uudennäköisessä ravintolassa.

Puolangan kunta on tukenut Paljakan kehittämistä hoitamalla kaavoitukseen liittyvät asiat nopeasti ja tarmolla, kiittää Mika Puuronen. Yhteistyö toimii myös puolen tunnin ajomatkan päässä olevaan Ukkohallan matkailukeskukseen.

”Se on myös meidän etumme, että siellä on palveluita, joita ei meidän tarvitse tänne rakentaa kuten vaikka kylpylä.”

Myös yhteiset ladut ja reitit yhdistävät Paljakan ja Ukkohallan. Mika Puuronen pitää läheisyyttä molempien keskusten voimavarana.

Kelkkaturisteille polttoainetta ja huoltoa Paljakassa

Paljakan alueen kelkkailijoita palvelee kolmatta talvea polttonesteiden kylmäasema. Tarjolla on myös huoltopalveluita.

Puolangan Paljakan alue on kasvanut suosituksi kelkkaharrastajien kohteeksi. Sekä kelkkailijoita että kesäkauden mönkijämatkailijoita on kolmen vuoden palvelut SEO-kylmäasema.

”Kysyntä jo ennen koronapandemiaa oli sen verran vilkasta, että suunnittelimme tankkikoon kasvattamista ja myyntituotteiden lisäämistä”, kuvaa asemanhoitaja **Juha Haanela**.

Kylmäasemalta tankkaavat myös alueella liikkuvat autoilijat, paikalliset asukkaat ja alueella työtä tekevät koneyritykset sekä maatalousyritykset, jotka muutoin joutuisivat uudistamaan omat tankkausasemansa nykyajan vaatimusten mukaiseksi.

”Paljakan polttoainepiste lisää myös alueen turvallisuutta, koska polttoaineen kuljetus- ja varastointi esimerkiksi mökkien pihalla vähentyy”, Haanela perustelee.

Polttonesteasema on Paljakka Oil & Service Oy:n perustama. Myös huoltopalveluja tehdään safaritallolle rakennetussa korjaamossa.

Oulujärvi Leader on rahoittanut yrityksen investointeja.

Huoltotyöt voivat olla esimerkiksi matkailijan kelkan huolto ja korjaus. Omistajien muut yritykset myös vuokraa moottorikelkkoja ja järjestää ohjattuja safareita.

Paana-latukone urakoi Paljakan alueen latuverkkoa. Hiihtolomakaudella alueella risteilee yli 60 kilometriä hoidettuja latuja.

Ladut valmiina hiihtolomakauteen

Latu- ja kelkkareitistö tarvitsee ylläpitoa koko talvi-ajan. Paljakan alueella reittien kunnosta vastaa Taitolan Konetyö ja Huolto Oy matkailuyhdistyksen urakoitsijana.

Eero Rusanen tankkaa Paljakan kylmäasemalla Paana-latukonetta. Tankki on iso, 120 litraa. Täysi tankillinen kestävä latu-huollossa 10 tuntia.

Puolangan Paljakan ympäristössä Rusasen huollettavana on peruskaudella kolmisenkymmentä kilometriä latua.

”Hiihtolomakaudella latureittien pituus kasvaa kaksinkertaiseksi”, laskee Eero Rusanen Taitolan Konetyö ja Huolto Oy:stä.

Paana-latukone tekee 2,5 metrin levyistä latua eli reitille syntyy luisteluhiihtoon sopiva ura ja perinteisen latu. Lisäsiiven kanssa leveyttä tulee kolme metriä. Oulujärvi Leader on rahoittanut käytetyn latukoneen hankintaa.

Eero Rusanen ajaa Paljakan latuja toista talvea. Alueen kelkkareittien hoidosta hänellä on kymmenen talven kokemus.

Eero Rusanen on järjestyksessään toinen Paljakan alueen latuverkon huoltaja. Paljakan perustamisesta lähtien reiteistä on huolehtinut **Pauli Kemppainen**. Ensimmäiset ladut hän ajoi moottorikelkalla, jonka takana kulki latu-uraa tehnyt kapistus.

Paljakan hiihtokeskuksen alueen reittien kunnossapitoa ohjaa Puolanka-Paljakka Matkailuyhdistys ry. Kelkkareitit ulottuvat yli kunnanrajojen. Kelkkareittien laaamiseen Taitolan Konetyö ja Huolto Oy:llä on parikin eri konetta.

Moottorikelkkareittien ajo on pidempi urakka, sillä kelkkareitin pituus on 500 kilometriä Puolangan, Ristijärven ja Paltamon alueella. Reitti ajetaan talven aikana noin neljä-viisi kertaa ympäri.

”Kun joka vuosi ajaa 2500 kilometriä koneella kelkkareittiä niin ei sitten vapaalla oikein huvita lähteä ajamaan samaa reittiä moottorikelkalla”, Eero Rusanen heittää.

Talvikaudella reittien hoito vaatii 800-1000 tuntia koneissa, laskee Eero Rusanen. Miehellä ei ole moottorikelkan lisäksi myöskään hiihtosuksia, sille nekin reitit tulevat talven aikana hyvin tutuksi.

Liikettä Ukkohallan matkailuun

Ympärivuotisuuden vaatimus on tuonut Ukkohallaan mutkamäkeä monipuolisempia elämyksiä ja liikuntamahdollisuuksia. Maastopyöräily on kovassa kasvussa.

Ukkohallan matkailussa pitkään mukana ollut **Kimmo Kyhälä** polkee läskipyörällä eli fatbikelä Syväjärven ylittävää siltaa. Takana siintävät mökkirivistöt rinteessä kuin konsanaan alppimaisemissa.

Pyörän keula osoittaa Ukkohallan puuhakeskukseen, missä ovat laskettelukeskuksen hissit ja saunamaailma sekä niiden ympärille rakentunut ski-in kylä, josta löytyy huoneistohotelli, kahvila, kauppa, keilahalli, liikuntasali, kuntosali ja ravintola sekä vuokrauspalvelut.

Ukkohallan alueella on noin kaksituhatta vuodepaikkaa. Mökkikylän yhdistäminen matkailukylän palveluihin on onnistunut Kyhälän mielestä hyvin.

”Selkeä kasvu alueelle eli noin 20 miljoonan euron investoinnit on saatu sen jälkeen, kun saunamaailma rakennettiin Ukkohallaan. On tullut uutta rakentamista ja palveluita. Kunnan rakentama saunamaailma-kylpylä oli tärkeä investointi ja loi uskoa koko Ukkohallan kasvulle. Se on meille se, mitä Katinkulta Vuokatin ja Kainuun matkailulle. Hossan kansallispuisto Suomussalmella on ollut vastaava merkittävä vetovoimatekijä Ylä-Kainuun ja koko Kainuun matkailulle.”

Elämys- ja luontomatkailu sekä liikunta on trendi, johon on Ukkohallassa panostettu viime vuosina. Koko Kainuussa on Kimmo Kyhälän mielestä onnistuttu hyvin liikuntaelämysten tuomisesta matkailuun.

”Terveys, hyvinvointiin sekä luontoelämykset ovat vahvassa kasvussa ja kaikissa ennusteissa kestävä trendi.”

Ukkohallaa on kehitetty yhteistyössä alueen yrittäjien, kunnan ja eri sidosryhmien kanssa. Tärkeänä osana kehittämistyötä ovat olleet myös Kainuun ELY-keskuksen rahoittamat investointi- ja kehittämisprojektit.

Kyhälä oli mukana liikunta- ja elämysmatkailun yritysryhmähankkeessa, joka päättyi kesällä 2020. Sen avulla saatiin alueen yritysten yhteistyöllä toteutettua uusia tapahtumia alueelle kuten Ukkohallan MTB.

”Maastopyöräily on ollut kovassa kasvussa viime vuodet ja kasvu näyttää jatkuvan. Reittejä on tullut lisää alueelle. Lisäksi alueelle on avattu pyörävuokraamo, josta voi vuokrata myös sähköpyörä.”

Ukkohallan lasikattoiset näköalahuoneistot olivat kärkeä kansainvälistymisessä. Tunnetuin syin se reitti on ollut nyt tukossa vuoden. Kimmo Kyhälä uskoo, että vetovoimaa on, kunhan matkailu jälleen avautuu.

”Asiakkaathan eivät ole kadonneet mihinkään ja moni matkanjärjestäjä etsi asiakkailleen uusia kohteita. Kansainvälistyminen alkoi lupaavasti ja toiveissa on, että vuodenparin päästä saamme

Ukkohallan kehittäminen on onnistunut yhteistyön avulla, sanoo Kimmo Kyhälä.

Ennen hiihtolomaviikkoa väkeä oli Ukkohallassa liikkeellä jaloin, suksin ja pyörin, nuorista ikäihmisiin.

kansainvälisen matkailun jälleen käyntiin, kun matkustamisen rajoitukset poistuvat. Jos jotain hyvää koronaepidemiasta haluaa hakea niin ainakin yksi niistä on se, että kotimaan matkailukohteet kiinnostavat nyt suomalaisia ennennäkemättömällä tavalla.”

Ukkohallaan tulevista matkailijoista ennen koronaa noin yhdeksän kymmenestä oli kotimaasta. Lähimatkailu on edelleen tärkeää ja noin kolmasosa asiakkaista asuu 300 kilometrin säteellä Ukkohallasta.

Monipuoliset palvelut ovat kävijätutkimuksien mukaan yksi tärkein kriteeri matkailukohteen valinnalle. Kylpylä on yksi tärkeä valintakriteeri. Noin kolmannes matkailijoista pitää tärkeänä, että kohteessa on kylpylä, vaikka vain osa siellä lomansa aikana käy.

Paljakan ja Ukkohallan yhteistyö tulee Kyhälän mielestä luontaisesti syvenemään.

”Matkailijoita ei kuntarajat kiinnosta. Matkailijat käyttävät jo nyt palveluita ristiin ja alueita yhdistää kesä- ja talvireitistöt. Jatkossa tavoitteena on rakentaa muun muassa maastopyöräilyreitti Ukkohallan ja Paljakan välille.”

Ukkohalla sai viime syksynä uudet omistajat ja johdon kun hotelliin tuli osakkaaksi ja yrittäjäksi **Jussi**

Kiiskilä ja rinneyhtiöön tuli yrittäjiksi **Teemu Muho**nen kumppaneineen.

”Minun roolini Ukkohallassa on jatkossa olla aktiivinen lomailija ja mökkiläinen”, kertoo Kyhälä.

Kimmo Kyhälä jatkaa yritystoimintaa Suomen Kuntakiinteistöt Oy:ssä, jonka yksi perustajaosakas hän on.

Rengastestaajien ja ralliammattilaisten Ukkohalla

Ukkohallassa Racing Center J.T:n radalla hurrustelevat talvisin matkailijoiden lisäksi ralliammattilaiset ja rengasvalmistajat. Viiden kilometrin moottoriurheilurata luo mahdollisuuden ympärivuotisiin ohjelmapalveluihin.

Racing Center J.T:n talvirata mutkittilee **Jarkko Tolosen** vanhan kotitilan maisemissa. Rata kulkee niin pellolla, metsässä ja vähän suollakin.

”Rata vaatii jäädytyksen ennen käyttöä. Kilparenkaille jäädytysväli on tiheämpi.”

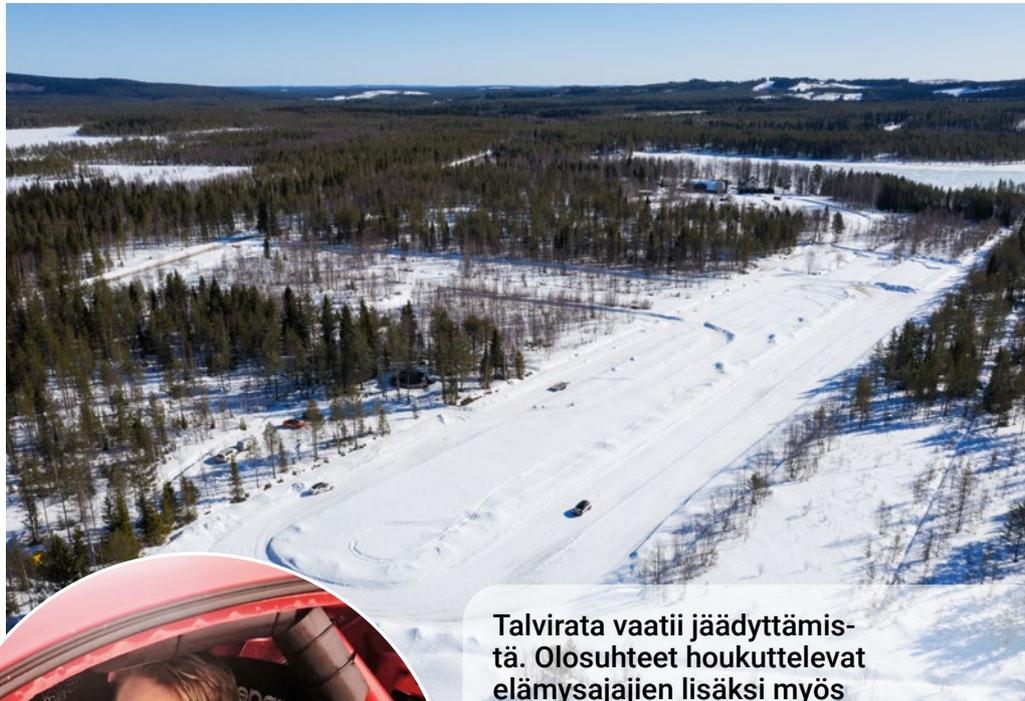
Rata on tullut tutuksi niin ralliammattilaisille kuin rengastestaajille kuten Pirellille. Yksi maailman suurimmista rengasvalmistajista on testannut hyrynsalmelaisissa maisemissa kilparenkaitaan.

Myös muut rengasvalmistajat ovat löytäneet tiensä Hyrynsalmeen. Rengastestit ovat lisääntyneet viimeisen kahden vuoden aikana. Moottoriurheiluradan lisäksi lähimaastosta löytyy useita ratoja.

Racing Center J.T:n rata on palvellut myös harjoitusratana talvikeleille valmistautuville ammattikuljettajille. Jarkko Tolonen kertoo, että osa heistä on innostunut hankkimaan mökin Ukkohallasta.

Ralli kiinnostaa suomalaisia. Tolosen Racing Center J.T. on tarjonnut monelle harrastajalle väylän oman sisäisen tommimäkisen tai marcusgrönholmin löytämiseen.

”Autoissa on turvakaaret ja autossa olevilla on turvavarustus. Radat ja tiet valitaan kuljettajan taitojen mukaan.”

Talvirata vaatii jäädyttämistä. Olosuhteet houkuttelevat elämysajajien lisäksi myös autourheilun ammattilaisia Hyrynsalmen maisemiin.

”Moottoriurheiluun on kova vetovoima. Auton lisäksi harrastustaustaa on pyöristä ja moottorikelkoista. Autourheilun lajiliiton talvileirejä on tullut vedettyä jo 16 vuotta.”

Ajoradan lisäksi yritys on rakentanut asiakkaiden käyttöön sopivan kodan. Elävä Kainuu Leader on rahoittanut yrityksen investointeja.

Elämysautoilijat ovat koronan vuoksi vähentyneet. Muuten yrityksen asiakkaita ovat laajasti Ukkohallan matkailijat, suomalaiset ja kansainväliset ammattilaiset sekä nuoret autourheilijat. Asiakaskuntaa löytyy myös moottoriurheilusta kiinnostuneista harrastajista sekä yritysasiakkaista.

Alan lehdet ovat hyvä markkinakanava. Tolosen mukaan haussa on vielä uusia markkinointiväyliä.

”Kehitysnäkymät ovat hyvät, kunhan matkailu saadaan jälleen nousuun”, uskoo Tolonen.

Jarkko Tolosen ralliharrastus on ollut kipinä moottoriurheiluradan ja ohjelmapalveluiden rakentamiseen. Viime vuosina myös rengastestaajat ovat löytäneet Racing Center J.T:n palvelut.

Talvisissa olosuhteissa kuljettajan adrenaliinia lisäävät lumen pölyt. Katsojakin voi olla mukana turvavallin takana. Turvallisuus on rallissa ykkösasia niin katsomossa kuin auton sisälläkin.

Jarkko Tolonen myöntää olevansa pahasti rallikärpäsen purema. Tartunta tuli jo nuorena. AK Motorsportin eli lajiliiton kanssa Tolonen on tehnyt pitkään yhteistyötä.

Olavi Pöllänen Korpiporolla on rakenteet kunnossa matkailun elpymistä ajatellen.

Juha Ojakangas ohjaa pororekeä. Reittejä on valmiina kaksi: 200 m ja puolikilometriä pitkät.

Pororekiajelu vie Suomussalmen talvimaisemiin

Petteri Punakuono ja Joulupukki ovat tehneet poroista julkiksia ja porotiloista varsinkin lapsiperheiden toivekohteen. **Olavi Pöllänen Korpiporo** tuo poromatkailun Suomussalmen kuntakeskuksen läheisyyteen.

Olavi Pölläsellä on poronhoidosta 25 vuoden kokemus. Matkailuyrityksen hän perusti kolme vuotta sitten. Yrityksen kasvun kannalta ajoitus on ollut koronan vuoksi muotisanaa käyttäen haasteellinen.

”Perusporonhoidolla on voitu rahoittaa tätä matkailua eikä toisin päin.”

Ennen koronaa tilalla ehti käydä kansainvälisiä matkailuryhmiä eri puolilta maailmaa, etupäässä saksalaisia ja venäläisiä. Pöllänen muistelee, että viimei-

sin perhe ennen pandemian puhkeamista tuli Kyprokselta.

”Tuotteet on suunnattu ensi sijassa kansainvälisille matkailijoille. Suomalaisiakin on käynyt joulun aikaan ja hiihtolomaviiikoille odotan myös kasvua.”

Toiveet koronan jälkeiseen aikaan ovat suuret. Olavi Pöllänen luottaa porojen vetovoimaan. Tarhassa on noin 150 poroa, joista osa on niin kesyjä, että tulevat luottavaisena vieraankin tarjoamia jäkäliä maistelemaan.

Olavi Pöllänen on viilannut kotimaisille matkailijoille sopivaa palvelupakettia. Se sisältää lyhyen pororekiajelun, mahdollisuuden testata suopungin heittoa puuporoon, tutustumisen poroihin ja mahdollisuuden kuvaukseen. Ajoreittien varikkoalueelle rakennettu laavu sopii kokemuksen kertailuun kuumaa mehua siemaillen.

Hintataso paketille olisi ”päälle kahdenkymppin mutta alle kolmenkymppin”.

Pölläsellä on käytössä yhteensä yhdeksän rekeä. Apumiesrinki on olemassa, jos ja kun paikalla tulee suurempi ryhmä. Poromatkailu keskittyy talvikauteen. Toukokuu on vatsomisaika ja kesäkauden porot laiduntavat luonnossa.

Porot siirtyvät hänen muka-

Puinen poro on oiva harjoitusmaali suopunki-harjoitteluun. Suopunki on yli kymmenmetrinen poron kiinniottoon kehitetty heitonaru.

Korpiporon porotarhassa on toistasataa poroa eli hyvinkin kahden puolen puuta.

naan lyhyeksi aikaa myös muihin matkailupitäjiin. Pöllänen on vierailut poroineen muun muassa Sotkamossa.

Elävä Kainuu Leader on rahoittanut Olavi Pölläsen porotilan investointeja sekä matkailuyrityksen markkinoinin kehittämistä sekä palveluiden tuottamiseen tarvittavien ohjeiden tekoa. Investoinneista näyttävin on suuri, noin 50 henkeä vetävä kota. Lisäksi on rakennettu huoltotiloja ja varastoja.

Reittejä on valmiina 200 metrin ja puolen kilometrin pituisina. Olavi Pöllänen kertoo, että seuraavana on suunnitteilla pidempi, 2,5 kilometrin reitti. Omin maiden lisäksi yritys on vuokrannut metsähallitukselta 28 hehtaarin alueen, jonne on myös mahdollista rakentaa yrityksen tarvitsemia rakenteita.

Porotila on reilun kymmenen kilometrin päässä Suomussalmen kuntataajamasta. Matkaa Kainuun suosituimpien kohteiden joukkoon kuuluvalle Raateentielle ja Raateen Portille on kolmisenkymmentä kilometriä.

Olavi Pöllänen pitää tärkeänä, että pienet matkailuyritykset puhaltavat yhteen hiileen. Korpioro tekee yhteistyötä muun muassa Kylpylähotelli Kiannon Kuohujen ja Paljakan kanssa. Muiden poromatkailuyritysten kanssa on myös tiivistä yhteydenpitoa.

Matkailun vetäessä henkeä pandemiarajoitusten vuoksi Pöllänen on työstänyt matkamuistoja poronsarven palasista. Valikoimaan kuuluu muun muassa sarvivarsisia keittiön käyttöesineitä korkkiruuveista juustohöylään. Niitä on myynnissä esimerkiksi Ukkohallassa.

Poronsarvikahvaiset juustohöylät ovat yksi matkamuistotuotteista.

Jättiläinen kasvaa Kivesvaaralla

Paltamon Kivesvaaralla on tykkylumitakuu. Ennen koronaa lähes puolet Jättiläisenmaan asiakkaita tuli ulkomailta.

Kivesvaaran uumenissa uinuu tarujen mukaan jättiläisiä ja myös Eino Leino runoili tästä. Tarut heräävät eloon Jättiläisenmaassa.

Aviopari **Anja** ja **Vesa Homasen** yhteinen Jättiläisenmaa jatkaa kasvupyrähdystä. Paltamon Kivesvaaralla sijaitseva majoituspalvelun ja tilausravintolan yhdistelmä viehättää luonnonläheisyydellään ja komeilla kainuulaisilla maisemillaan.

”Olemme saaneet pidennettyä asiakkaiden viipymää yhdestä yöstä kahteen kolmeen. Täältä käsin sitten retkeillään lähialueilla”, kertoo Vesa Homanen, jolla on 43 vuoden kokemus yrittäjyydestä.

Luonnonläheisyys myös maistuu. Anja Homasen yritys Makuhelmi toimii tilausravintolana Jättiläisenmaassa.

”Tarjoamme hyvää kotiruokaa villiyrtein höystettynä. Ruuan valmistamme tilauksesta ryhmille käyttäen läheltä saatavia raaka-aineita kuten metsäsieniä, marjoja ja luonnonyrttejä. Ruuat valmistamme ilman lisäaineita ja kaupan teollisia tuotteita alusta loppuun asti keittiössämme.”

Uutena ideana on tullut aa-

Linnunpöntöt kantavat lintujen nimiä. Lomahuoneistosta voi katsoa jättiläisen silmin Kivesvaaralta avautuvaa maisemaa, maalailee Vesa Homanen.

Kainuun Makuhelmen Anja Homanen tuo paikallista makua ruokiin ja leivonnaisiin. Kahvin kanssa voi herkutella vaikka koi-vunmahlapullalla.

miaisen toimittaminen asiakkaalle henkilökohtaisesti huoneistoon, jossa asiakkaat voivat nauttia aamiaisen omassa rauhassaan maisemaikkunan luonnonnäytelmää ihailen. Korona-ajan tuote on osoittautunut suosituksi ja jää elämään pandemian jälkeenkin, sanoo Anja Homanen.

Tilausravintola Kainuun Makuhelmi on saanut Oulujärvi Leaderin tukea alkukäynnistykseen, koneiden, laitteiden ja astioiden hankintaan.

Miksi juuri Jättiläisenmaa? Vesa Homanen kertoo, että tarina perustuu sekä kansanperinteeseen että emäpaltamolaiseen geeniperinteeseen, jonka ansiosta aikoinaan kolmella maailman kymmenestä pisimmästä miehestä oli juuret Paltamon vaaroilla. Paltamosta löytyy kansanperinteen mukaan myös jättiläinen Kalevan asuinsija.

”Maailmaa voi katsoa täältä jättiläisen silmin. Voi yöpyä jättiläisen linnunpöntössä ja nähdä yhtä kauas yli Oulujärven.”

Ennen koronaa jopa 40 prosenttia Kivesvaaran päälle suunnanneista oli kansainvälisiä matkailijoita Australiasta Yhdysvaltoihin. Kotimaiset matkailijat ovat paikanneet ulkomaalaisten jättämän aukon.

”Paltamo on sopiva steppi eteläsuomalaiselle matkalla Lappiin tai Kuusamoon. Tänne ajetaan yhden päivän aikana, nukutaan hyvin ja virkistyydään ja jatketaan sitten matkaa pohjoiseen.”

Oulujärvi Leader on tukenut Jättiläisenmaan investointeja mm. majoitustilojen rakentamiseen.

Tarpeen on ollut myös tuki kansainvälistymiseen, mainitsee Vesa Homanen.

”Kunhan korona tästä helpottaa, Jättiläisenmaalla ja yleensä Kainuulla on kansainvälistä potentiaalia.”

Ympärivuotinen Jättiläisenmaa pyrkii laajentamaan yhteistyöverkkoaan lähialueilla. Asiakkaita on ohjattu niin Puolangan, Vuokatin kuin Kuhmonkin ohjelmalveluiden pariin karhunkatselusta lasketeluun.

”Matkailussa omaan napaan tuijottaminen täytyisi lopettaa. Mikään alue ei ole Kainuussa niin vetovoimainen, että se pärjäisi yksin.”

Myös kunnan panos on tarpeen palveluiden kehittämässä, sanoo Vesa Homanen.

”Paltamon kunta on tehnyt retkeilyreittejä, jotka ovat tukeneet myös matkailuyrityksiä. Nyt olisi kova kysyntä fatbike-reitistölle - vaikka Kivesvaaralta Melalahteen.”

Kelkkamatkailija tuo euroja monelle yritykselle. Kuusamo ja Lappi ovat suosittuja kohteita kelkkailijoille. Kainuu pyrkii laadukkailla reiteillä samoille markkinoille.

Kainuusta kelkkailun keidas

Viimeisen kahden vuoden aikana Kainuussa on kunnostettu ja rakennettu tuhat kilometriä kelkkareittejä tai uria. Hyvien palveluiden, toimivien reittien ja vaihtelevien maastojen uskotaan tuovat maakunnan reiteille uusia kelkkaturisteja. Kunnostustyö jatkuu vielä tänä vuonna.

Maastotöiden lisäksi on parannettu kelkkailuun liittyvien palveluiden saatavuutta. Näitä ovat muun muassa mobiiliapplikaatio kartoille ja kamore.fi-verkkosivujen kattava tietopaketti kelkkailuun liittyvistä asioista Kainuussa.

Kainuun kuntien yhteistä KAMORE-hanketta hallinnoi Sotkamon kunta. Kunnan rakennuttajainsinööri **Saku Hakkarainen** sanoo, että yksi hankkeen tavoitteita on myös selkeyttää ja yhtenäistää Kainuun alueen uralupakäytäntöjä.

Moottorikelkkailu on omaehtoisten kelkkailijoiden lisäksi yksi matkailutuote. Esimerkiksi Sotkamon ja Vuokatin alueella kelkkasafareita järjestävät Vuokatti Safaris ja Korpikorsu. Saku Hakkarainen kertoo, että

Kainuun kelkka-reiteissä on pyritty mahdollisuuksien mukaan välttää vesistöjen ylityksiä, kertoo yhteistä hanketta hallinnoivan Sotkamon kunnan rakennuttajainsinööri Saku Hakkarainen.

reittivalinnoissa on otettu huomioon myös matkailuyrittäjien ja palveluiden saavutettavuus. Kelkkamatkailija tuo lisäeuroja myös muille palveluyrittäjille, ravintoloille ja kaupoille.

Kainuun ELY-keskus on rahoittanut kelkkareittien kunnostamista ja rakentamista KAMORE-

hankkeen kautta. Tänä vuonna on verkkosivuille tarkoitus avata myös verkkokauppa.

”Verkkokaupasta saa ainakin ostettua uraluvat ja ladattua veloitus PDF-kartat kelkkaurista eri kuntien ja koko maakunnan alueella. Aika näyttää, tuleeko sinne jotain oheistuotetta myyntiin.”

Kelkkakauden pituus on Hakkaraisen mukaan jokatalvinen kysymysmerkki.

”Talvet ovat nykyään hyvin vaihtelevia ja tämän myötä vesistöreitit on pyritty minimoimaan vallitsevien olosuhteiden ja maaston asettamissa rajoissa.”

Lapin matkailukeskukset kuten Levi ja Ylläs ovat myös kelkka-

turistien suosimia kohteita. Kainuussa hyvin suosittu kohde on Paljakka, sanoo rakennuttajain-sinööri Saku Hakkarainen.

”Pohjois-Kainuu on perinteisesti ollut lumirikasta seutua ja Paljakassa kelkkakausi saattaa parhaimmassa tapauksessa alkaa jo varhain marraskuulla ja kestää huhtikuun loppupuolelle asti.”

Maanomistajilla on sanansa sanottavana reittivalinnoista. Saku Hakkaraisen mukaan maanomistajat ovat ymmärtäneet reittien merkityksen.

”Sotkamossa moottorikelkkurasopimusten päivittäminen ja uusien tekeminen on sujunut erinomaisen hyvin ja haluankin kiittää kaikkia maanomistajia hyvästä yhteistyöstä ja positiivisesta suhtautumisesta kelkkailuun.”

Hiihtolatuksen kanssa sompaaminen on myös otettava huomioon, sillä sekä hiihto- että moottorikelkkasesonki osuvat samoille kuukausille. Sotkamossa reitit on saatu kulkemaan erikseen. Jotain reittivalintoja jouduttaneen jatkossa miettimään.

”Paljon käytetty Vuokatinvaaran kelkkaura risteilee osaksi latuverkoston tuntumassa ja on mahdollista, että lähivuosina tuon uran linjausta tarkastellaan uudelleen”, Hakkarainen miettii.

Kelkkareittien ja hiihtolatuksen kohtaamispaikkoja halutaan minimoida suunnittelussa.

Tampparilla kelkkaurat kuntoon

Kelkkaurien hoito vaatii laadukkaita koneita. Kajaanin moottorikelkkayhdistyksen hoidettavana on 250 kilometrin verran kelkkauria Kajaanin lähistöllä. Pisimmät urat vievät Vuolijoen ja Vaalan rajalle sekä Savon suuntaan Sukevan ja Vieremän rajalle.

Kajaanin moottorikelkkayhdistyksen puheenjohtaja **Heikki Ovaska** laskee, että koko reitistö ajetaan tampparilla talven aikana vähintään kaksi kertaa lävitse. Koska kiertoreittejä on vähän, ajokertoja tulee käytännössä neljä eli edestakaisin sama reitti.

Tamppariin on uusittu sekä telat että vetopyörät. Oulujärvi Leader on rahoittanut moottorikelkkayhdistyksen kalustohankintaa.

”Todella tarpeellinen hanke. Aiemmin teloja piti korjata joka ajon jälkeen.”

Kainuun kelkkaurat ja -reitit palvelevat sekä paikallisia kelkkailijoita että kelkkaturisteja.

Talkootunteja kelkkaurien hoito vie lumitilanteesta riippuen sadasta kahteensataa tuntia. Osa kelkkaurista kulkee yli vesistöjen, joten huoltokaluston siirtoon täytyy olla sopiva kuljetuskalusto.

”Kuljetuskaluston suhteen olemme täysin omavaraisia.”

Kelkkailu elää Ovaskan mukaan uutta renessanssia. Kainuun kelkkaurat ja -reitit kehittyvät ja lumisen talvi on lisännyt kelkkakauppaa ja -intoa.

Reittiverkoston tuotteistaminen kuntoon Kainuussa

Kajaanin ammattikorkeakoulun opiskelijat tekivät maastossa reittikartoituksia. Fatbike-pyöräilijä polkee monikäyttöuraa Puolangan Paljakassa.

Kotimainen ja kansainvälinen luontomatkailu ovat olleet viime vuosina kovassa kasvussa. Kainuussa vierailevat matkailijat ovat aiempaa vaativampia sekä kaipaavat helpoutta niin tiedonsaannilta kuin itse reiteiltäkin.

Luonto on Kainuun matkailun vetovoiman kulmakivi. Rikas ja monipuolinen luontomme mahdollistaa luonnosta nauttimisen ja monenlaisen tekemisen ulkona. Matkailijat kaipaavat ajantasais- ta tietoa ennakkoon ja itse koh- teessa. Etukäteen halutaan sekä haaveilla että hakea inspiraatiota ja toisaalta suunnitella matkaa tarkemmin. Paikan päällä loma- kohteessa tarvitaan lisää tietoa tekemisestä, reiteistä, luontoko- teista ja erilaisista palveluista. Luonnossa nauttiminen halutaan myös jakaa sosiaalisessa medi- assa eri alustoilla.

Kolmivuotinen **To Explore in Kainuu – Outdoors Kainuu** -hanke käynnistyi syksyllä 2017 teeman valtakunnallisten katto-ohjelmien ollessa loppusuoralla. Kainuun ELY-keskus myönsi hankkeel- le kolmivuotisen rahoituksen Manner-Suomen maaseudun ke-

hittämishankkeesta 2014–2020. Alueellisia outdoors-hankkeita oli tuolloin jo käynnissä eri puolilla Suomea ja luontomatkailun kehit- täminen nosteessa.

Viestinnällisen hankkeen iso- na tavoitteena oli maakunnassa vierailevien kansainvälisten ja kotimaisten luontomatkailijoiden määrää lisääminen. Tavoitteiksi määriteltiin matkailukohteiden profiilien kehittäminen, erityisesti matkailullisten ulkoilureittien laa- dun ja elämyksellisyyden kehit- täminen sekä reitti-informaation digitalisointi sekä materiaalin tuot- taminen monikanavaiseen viestin- tään. Tavoitteena on myös ollut ohjata alueen matkailuyrityksiä hyödyntämään paremmin ympä- röivä luontoa ja luontomatkailun infrastruktuuria.

Suurimpia onnistumisia Out- doors Kainuu -hankkeessa oli monikanavainen sisällöntuotan-

to. Hankkeessa otettiin maakun- nallisesti käyttöön Outdooracti- ve-portaalin. Saksalaislähtöinen Outdooractive on oikeastaan enemmän kuin portaali, sillä se on Euroopan kattavin luontomat- kailupalvelu. Asiakasportaalin lisäksi Outdooractive sisältää kattavan sisällöntuotanto- ja hal- lintajärjestelmän, jonka mukana on kattava tilastoanalysoinnin työväline.

Projektitiimi tuotti Outdoorac- tiveen laadukasta reitti ja koh- detietoa yhteensä 110 reitistä ja 217 erilaisesta kohteesta. Si- sällöntuotantoa sidottiin myös osittain ammattikorkeakoulun matkailun koulutuksen opintoi- hin. Opiskelijat tuottivat joillakin alueilla reitteihin ja kohteisiin kir- jallisia kohdekuvaus- ja videoita. Näin saatiin tuotettua tavoitetta huomattavas- ti enemmän sisältöä. Hankkeen tuottama reitti- ja kohdesisältö tuotettiin pääsääntöisesti suo- meksi, englanniksi ja saksaksi, jotta niiden näkyvyys ja löydettä- vyys olisi mahdollisimman hel- poa Kainuulle tärkeillä matkailun kohdemarkkinoilla.

Hankkeen aikana kaikkia Kai- nuun ulkoilureittejä ja luontoko- teita ei ennätetty tuottaa Outdo- oactiveen. Työtä tulisi edelleen jatkaa. Myös olemassa oleva aineisto kaipaa aika ajoon päivi- tystä, sillä reittien linjauksia saa- tetaan muuttaa tai niillä tapahtuu jotain muita muutoksia.

Kirjoittaja: Pasi Korhonen, yli- opettaja, Kajaanin ammatti- korkeakoulu

Outdooractive haltuun

Outdooractive toimii verkostomaisesti ja sinne tuotettu sisältö voi levitä ympäri maailmaa muiden portaalien, sovellusten ja medioiden hyödynnettävissä. Sisältö on myös alueellisesti hyödynnettävissä eri tavoilla. Sisältöä voidaan lisäksi hyödyntää markkinointikampanjoissa, joita esimerkiksi Visit Finland on toteuttanut. Hankkeen tuotoksia voidaan Kainuussa käyttää hyväksi monin tavoin.

”Yritys, matkailun alueorganisaatio tai kunta voivat helposti ja jopa ilmaiseksi sisällyttää hankkeessa Outdooractive-portaaliin vietyä reitti- ja kohdesisältöä omille sivuilleen”, kertoo hankkeen projektipäällikkö **Pasi Korhonen** Kajaanin ammattikorkeakoulusta.

Paljakka ja Wild Taiga ovat jo rakentaneet reittioppaat sivuilleen.

”Esimerkiksi majoitusyritys voi sisällyttää omille sivuilleen kaikki lähellä kulkevat reitit tai maastopyörien vuokraaja alueen maastopyöräreitit”, Korhonen jatkaa.

Kaikki reitit ovat myös esittinä tulostettavissa itselle tai asiakkaalle. Lisäksi reitin voi ladata gps-jälkenä mobiililaitteeseen. Yrittäjä voikin paketoita yksittäisistä reiteistä vaikkapa valmiin, kiinnostavan teemallisen viikko-ohjelman. Yrittäjä voi myös viedä omat tuotteensa Outdooractiveen ja sisällyttää ne reitin tai kohteen sivulle, siis vuokrattavan maastopyörän löytää samalta sivulta kuin mielenkiintoisen maastopyöräilyreitit.

FAKTALAATIKKO

- Kainuun tärkeimmät luontokohteet ja reitit löytyvät jo Outdooractivesta
- Sisältöä tuotettu mm.: vaellus, pyöräily, maastopyöräily, melonta, hiihto, lumikenkäily ja kalastus
- Mukana on kartan lisäksi tarkka reittikuvaus ja muuta reittiinformaatiota
- Matkailualueet ja -yritykset voivat hyödyntää monipuolisesti
- Arctic Lakeland Trails -sovellus ladattavissa, reitit löytyvät myös sieltä

Kuikan kämpä edustuskuntoon

Vanha metsähallituksen kämpä Kuhmossa itärajalla on siirtynyt entisen vuokralaisen omistukseen. Luontomatkailuyritys on kohentanut sen edustuskuntoon.

Wildlife Safaris Finland tarjoaa suurpetojen katselua ja valokuvausta itärajan tuntumassa. Asiakskunta on kansainvälinen ja varakas, kuvaa **Sami Rautiainen**, joka on kuvausyrittäjä jo toisessa polvessa.

”He kiertävät eri eläinsafareilla ympäri maailmaa. Meidän suurpetomme houkuttelee heidät siten tänne.”

Asiakkaat vaativat palveluita samaa tasoa kuin muissakin maailman kohteissa. Kuvauskojuja yrityksellä on toistakymmentä.

Tukikohta on kokenut kasvojenpesun. Kuikan kämpän alueella on urakoitu sekä päärakennuksella että lisärakennuksissa. Suuria urakoita ovat olleet rantasaunan uusiminen sekä siihen liittyvien patioiden ja paljujen rakennus.

Rakennuksista on korjattu vesikatot. Lisäksi ovet ja ikkunat on uusittu.

”Lisämajoitustilat on rakennettu nykyaikaisiksi eli huoneissa on omat suihkut ja vessat.”

Elävä Kainuu Leader on rahoittanut yrityksen investointeja.

Yrityksen sesonki on kesäkausi huhti- ja lokakuun välillä. Talvikaudelle on viilat-

tu omia tuotteita, mutta koronan vuoksi kansainvälinen vetovoima on vielä pieniä testiponnistuksia lukuun ottamatta kokeilematta.

”Suurpedoista susi ja ahma ovat kuvattavissa talvellakin. Linnuista kiinnostavimpia ovat maa- ja merikotkat. Kuvaaja-asiakkaita voivat kiinnostaa myös pienemmät linnut kuten pähkinähakki ja koskikara”, Sami Rautiainen luettelee.

Luminen maisema tykkylumi-puineen on sulan talven asukkaille myös huikea kokemus, joka taltioituu kameroiden muistikortteihin.

Lumiretkeily ja erätaidot ovat kehitettäviä tuotteita. Niissä on mahdollisuuksia esimerkiksi leirikouluille.

Sami Rautiainen kertoo, että jo nyt retkiä tarjotaan oheistuotteina perheenjäsenille. Omin voimin tarjolla on esimerkiksi lumikenkäilyä, hiihtämistä ja pilkkiretkiä. Yhteistyönä muiden yrittäjien kanssa saadaan valikoimaan myös kelkka- ja huskysafarit.

”Aika tavallista on, että perheen mies metsästää kameran kanssa valokuvia kojulla.

Vaimo ja lapset sitten osallistuvat oheisohjelmaamme.”

”Kainuulainen talvi on ulkomaiselle valokuvaajalle aarreaitta”

Sami Rautiainen

Kuva Lassi Rautiainen

Vuokralaisesta omistajaksi. Rautiaisten Wildlife Safaris Finland on remontoinut entiseen metsähallituksen kämpän edustuskuntoon.

Kuukkeliä kameralla

Lintujen valokuvaus täydentää eläinkatselun ja -kuvauksen valikoimaa Kainuussa. Karhun ja muiden suurpetojen sijasta tai lisäksi tähtytään pohjoisen havumetsävyöhykkeen lajeja kuten kuukkeliä, metsoa ja lapinpöllöä.

Lintuturismin asiakkaista valtaosa asuu ulkomailla. Kainuun korvesta haetaan lajeja, joita ei etelämpänä tapaa.

”Suomeen saapuvat lintumatkailijat ovat kiinnostuneet metsiemme linnuista, kuten pöllöistä, tikoista, havumetsien itäisistä lajeista metsosta, teerestä, sinipyrstöstä, kuukkelista”, yrittäjä **Ari Sääsä** Bear Centrestä luettelee.

Kuhmossa sijaitseva yritys on jo panostanut lintukojuista kuvaamiseen ja katselemiseen. Kojukuvaamisessa tärkeimmät lajit ovat meri- ja maakotka sekä kanalinnut teeri ja metso. Koska kanalinnut ovat metsästettäviä lajeja, niiden kuvaus keskittyy kevätsoitukseen.

”Teeren syyssoitin olisi myös hyvä kuvausaika.”

Ari Sääsä kertoo, että yritys on rakentamassa uutta, 20 hengen kuvaamiseen soveltuvaa rakennusta, mikä tarjoaa asiakkaille kuvaamista päivääkaan. Tallalla karhunkuvaukseen tehtyjä kojuja hyödynnetään

Kuukkeli eli englanniksi Siberian Jay on eloisa kuvattava ja laji kiinnostaa pohjoisen havumetsävyöhykkeen lintukuvaajia.

Kuhmolaisen Bear Centerin rakentama uusi lintukoju tuo asiakkaat kesellä erämaata ympäri vuoden. Ääniä ei käytetä lintujen houkutteluun. Lintukojuista voi kuvata muun muassa kuukkeliä, palokärkeä, käpytikkaa, töyhtö-, hömö-, sini- ja talitiaisia sekä punatulkkua.

kotkien ja muiden ruokinnalla käyvien lintujen kuvaamiseen.

Lintumatkailijat tulevat pääasiassa Euroopan maista. Ari Sääsä pitää Iso-Britanniaa tärkeänä kohteena, koska siellä on eniten lintuharrastajia. Alan suurimmassa harrastusyhdistyksessä on yli miljoona jäsentä.

Myös Hollanti, Belgia, Ranska, Saksa, Italia, Espanja ovat keskeisiä markkinointialueita lintuturismille.

”Osallistumme vuosittain alan messutapahtumiin muun muassa lintu- ja luontokuvausmessuille eri maissa.”

Elävä Kainuu Leader on rahoittanut Bear Centren lintumatkailun kehittämistä.

Yrittäjä Ari Sääsä Bear Centrestä uskoo, että lintumatkailussa olisi potentiaalia laajentaa toimintaa.

”Ongelma on saada Kainuusta lintuoppaita, joiden varaan voisi kehittää asiakkaille suunnattuja linturetkiä”, Sääsä harmittelee.

Lisäksi tarvitaan enemmän lintukojuja, joita voisi tarjota asiakkaille.

”Suojelualueitten hyödyntäminen lisäisi tarjottavia kohteita. Esimerkiksi suokukko on erittäin kiinnostava laji. Ongelmana siinä on, ettei suojelualueelle voi laittaa kojua, mistä sen kuvaaminen olisi mahdollista.”

Hintatasoltaan lintujen katselu ja valokuvaus on karhunkatselua edullisempaa. Metson kuvaus nousee samaan hintaluokkaan.

Luonto edellä kansainvälisille markkinoille

Kuhmon luontoa, suurpetoja ja tervakulttuuria viedään ranskan- ja saksankielisille matkailumarkkinoille kuuden yrityksen yhteisessä hankkeessa.

Yritysryhmähankkeessa ovat mukana Lentiiran Lomakylä, Lentiiran Terwa, 4U Koulutuspalvelutuotteet Oy, Hotelli Kalevala, Taiga Spirit ja Boreal Wildlife Centre Oy. Alueen kansainvälisen vetovoiman kasvattamisen lisäksi hanke tehostaa yritysten välistä yhteistyötä.

Kainuulainen, luonnonläheinen elämäntapa, puhdas lumi ja kotoiset suurpedot sykehdyttävät ruuhkaisessa keskisessä Euroopassa asuvia. Haasteena on se, miten tämä kaikki tuotteistetaan ja myydään.

Kuuden yrityksen Wildlife Destination Lentiira – Kuhmo – Viiksimo -hanketta vetävä **Sanna Kyllönen** linjaa, että vaikka maantieteellisesti alue on kaukana Euroopan valtavylistä, sen täytyy olla digitaalisesti läsnä ja saavutettavissa.

Kuhmon matkailu on keskittynyt kesään, mutta puolen vuoden talvisesongissa on myös vetovoimaa, miettii projektipäällikkö Sanna Kyllönen.

Ihannetilanne nykyajan matkailumarkkinoilla on, että matkailija löytää netistä valmiin paketin, jossa palvelut ovat aikatauluineen tutkittavana ja varattavissa.

Kainuun ELY-keskus on rahoittanut yritysryhmähanketta.

Välikätenä varsinkin saksankielisille markkinoille on Vuokatissa majaansa pitävä matkailun markkinointitoimisto, jolla on konttori myös Saksassa.

”Kontaktien lisäksi saamme osaamista siihen, miten puhutellaan saksalaisia matkanjärjestäjiä ja matkailijoita.”

Matkailussa henkilökohtaiset suhteet jylläävät. Se näkyy Sanna Kyllösen mukaan niin matkanjärjestäjien kuin matkailijoiden puolelta. Palautteessa kiinnitetään huomiota siihen, miten mukava yrittäjä tai työntekijä on ollut.

Potkukelkat odottavat käyttäjiä Lentiiran Lomakylässä.

Ulkona liikkuminen on talviaktiiviteetista luonnollisin, tuumii Petri Heikkinen Lentiiran Lomakylästä. Puhtaus ja rauhallisuus tekee vaikutuksen ruuhkaisessa ja ahtaassa asuville.

Lentiiran Lomakylän yrittäjä **Petri Heikkinen** laskee, että meneillä oleva hanke on kolmas yritysryhmähanke, jossa hän on mukana.

”Toimiva muoto, jossa yritykset pääsevät verkostoitumaan ja luomaan yhteistyökuvioita.”

Kansainvälisille matkailijoille eri yritysten tarjoamat palvelut tulee saada riittävän mielenkiintoiseksi paketiksi. Paikalliseen kulttuuriin kuuluu terva, jonka tuotteistaminen matkailutuotteeksi on aloitettu ja kehitteillä. Viime kesänä Lentiirassa oli jo perinnetapahtuma, jossa tervahaudan polttaminen oli yksi vetonauloista.

Lentiiran Lomakylän valikoimaan kuuluvat Heikkisen mukaan myös kalastus- ja metsästysretket. Kalastusmatkailussa on eniten kasvuvaraa, sillä metsästys on riskaabelia touhua sekä vaihtelen riistakanan että vahvan susikannan vuoksi.

Talliarki rullaamaan

Vuokatin Ratsastuskoulu palvelee sekä paikallisia että matkailijoita Vuokatinvaaran kupeessa. Uusi yrittäjä **Henna Pakkanen** paransi tallin arkitoimintoja investoituen avulla.

Haapalanlahdella, Sotkamon ja Vuokatin puolivälissä sijaitsevan Vuokatin Ratsastuskoulun yrittäjä **Henna Pakkanen** on kohentanut sekä piha-aluetta että tallin olosuhteita. Talli ja muut rakennukset ovat olleet käytössä jo kolmekymmentä vuotta.

Näkyviä parannuksia tallin ympäristössä ovat piha-alueiden kunnostus, tarhat ja parkkipaikat.

”Käytännössä pusikoita raihattiin, kaadettiin puita ja ajettiin pois huonoa maapohjaa. Tämän jälkeen pohjat uusittiin erilaisilla murskeilla ja tarhat rakennettiin uudestaan uusilla materiaaleilla. Vanha heinälato purettiin ja tilalle rakennettiin uusi”, Pakkanen luettelee.

Vuokatin Ratsastuskeskuksen investointeihin on saatu rahoitusta Elävä Kainuu Leaderin kautta.

Niiden kautta satsattiin talliarjen turvalliseen toimintaan sekä asiakkaiden, työntekijöiden ja myös hevosten hyvinvointiin. Talliyrittäjyksen saamalla tukirahoituksella hankittiin myös pienkuormaaja ja peräkärri.

”Ne ovat välttämättömiä työkaluja jokapäiväiseen tallitoimintaan. Avanttia tarvitaan muun muassa heinäpaalien siirtoon, hevosten päivittäiseen juottoon tarhoille ja laitumelle sekä maneesin ja kentän huoltoon.”

Tallin ilmastointijärjestelmän kunnostus paransi sekä hevosten että ihmisten hyvinvointia.

”Hyvä talli-ilman laatu on todella tärkeää hevosten hyvinvoinnille. Se vaikuttaa toki myös työntekijöiden sekä asiakkaiden viihtyvyyteen, kun tallissa vaihtuu

Henna Pakkasella on viidentoista vuoden kokemus hevosalan yrittäjänä. Vuokatin Ratsastuskoulun yrittäjänä hän aloitti kolme vuotta sitten.

Henna Pakkanen ja Mohis harjoittelevat kisoja varten tallin maneesissa. Tallin ilmastointi ja myös valaistus on uusittu.

ilma eikä se ole kostea ja tunkkainen.”

Henna Pakkasella on viidentoista vuoden kokemus hevosalan yrittäjänä. Nykyisen yrityksen Vuokatin Ratsastuskeskus Oy:n hän perusti kolme vuotta sitten ostamalla Vuokatin Ratsastuskoulun. Ratsastuksenopettajan ammattikoulutusta Pakkanen täydentää parhaillaan Ypäjällä suorittamalla hevosstalouden erikoisammattitutkintoa.

”Oma vahvuuteni on pitkä ja monipuolinen kokemus alasta, halu kehittyä ja oppia, hevosten hyvinvoinnista huolehtiminen sekä halu tarjota laadukasta opetusta osaavilla ja hyvinvoivilla opetushevosilla.”

Vuokatin Ratsastuskoulun vahvuuksia on Henna Pakkasen mielestä loistava sijainti sekä ympäristö, joka on vaarojen ja järven sekä peltojen ympärillä kaunis ja viihtyi-

sä. Talli mahdollistaa laadukkaan ja monipuolisen toiminnan.

”Hevosten hyvinvointi on aina etusijalla. Tuntihevokset pääsevät kesäisin laitumelle mikä on todella positiivinen asia hevosten hyvinvoinnille. Henkilökunta on ammattitaitoista ja laajentavat osaamista kouluttautumalla. Tallin toimintaa kehitetään jatkuvasti eli tarjolla on erilaisia valmennuksia, leirejä ja hoitajatoimintaa.”

Tallin asiakaskuntaan kuuluu monenikäisiä ratsastuksenharrastajia nuorista lapsista varttuneisiin aikuisiin.

”Asiakaskunnan kasvattamiseen on edellytykset. Se voi tapahtua monipuolistamalla lasten ja nuorten harrastamista erilaisilla valmennus- tai kisaryhmillä, lapsille suunnatulla ohjelmalla kuten heppakerhoilla sekä tarjoamalla aikuisille suunnattuja omia ratsastusryhmiä.”

A close-up photograph of a brown cow's face, focusing on its eye and nose. The cow has a yellow ear tag in its left ear. The background is a bright blue sky with some white clouds. The cow's fur is thick and brown, and its nose is large and dark.

Hyrynsalmelaisen Veijolan tilan
naudat nauttivat ulkoilusta
päivittäin.

Tavoitteena hyvinvoivat eläimet

Hyvinvoivat tuotantoeläimet voivat
terveemmin ja tuottavatkin paremmin.
Neuvonta on tehokas tapa parantaa
hyvinvointia tilalla.

Neuvonta mahdollisti tilan laajentamisen

Veijolan tila Hyrynsalmelta luottaa lypsykarjatilän kehittämisessä asiantuntijoihin. Maitomäärä on kasvanut moninkertaiseksi ja työtaakka helpottunut.

Veijolan pihapiirissa komeilee Viime syksynä valmistunut uusi pihattonavetta. Rakennushankkeen toteutuminen on viiden vuoden määrätietoisen kehittämisen ilmentymä.

”Kun tilan yrittäjävastuu siirtyi vuonna 2015 minulle, niin siitä lähtien on tilamme mennyt käsikynkkää eri asiantuntijatahojen kanssa. Tilan heikko lähtötilanne on vaatinut pureutumista ihan sieltä ruohonjuuritason perusasioista lähtien. Kaikkia aikansa eläneitä vanhoja juttuja on karisteltu pois,” **Martta Heikkinen** kertoo.

Veijolan tilalla ammuu reilut sata lypsylehmää ja nuorta karjaa on noin puolet tuosta. Heikkisen mukaan vanhassa navetassa ruokitaan juotolta vieroitetut vasikat niille sopivalla eväällä sekä umpeen laitetut

lehmät lepokauteen sopivalla ruokinnalla. Ulkopihatossa kasvaa nuoria hiehoja ja tiineitä hiehoja sekä siellä käyvät myös välillä jaloittelemassa tiineet lehmät. Kaaripressuhalli ja kolme muuta rakennusta toimii ulkoeläinten makuusuojana.

Apua tilan kehittämiseen Martta Heikkinen on saanut muun muassa ProAgrian neuvoilta sekä terveystuotoeläinlääkäri **Reetta Lehtiseltä**.

”Terveystuotoeläinlääkäreillä olemme yhdessä eläinlääkärin kanssa käyty läpi tilan kehityskohteita ja saatu eläinten hoitotyötä helpottavia käytännön neuvoja. Erityisesti tuossa vanhassa navetassa oli paljon kehitettävää vasikoiden pitopaikkojen suhteen. Yhdessä miettien monimutkaisesta on saatu yksinkertaista ja siten työn kuormitusta huomattavasti kevenettyä.”

Martta Heikkinen pitää tärkeänä, että toimenpiteitä on myös arvioitu.

”Olemme myös käyneet läpi asioita, missä kuluneen vuoden osalta olemme onnistuneet sekä niitä asioita, joissa on vielä varaa parantaa.”

Iso askel tilan kehittämiseksi on Heikkisen mielestä ollut eläinten ulkoilutus ja osin ulkona pitäminen ympäri vuoden.

”Vanhemman polven ihmiset ovat kauhistelleet tällaisesta järjestelyä ja kyselleet, ettekö ne palellu sinne. Eivät palellu, vaan erinomaisesti ovat pärjäneet, kun on ollut ruokaa, lämmintä vettä ja suojaa tuulelta sekä kuivitettu makuualusta. Ulkoilutus mahdollisti lypsypaikkojen lisäämisen navetassa ja yhdessä keskituotoksen nousun kanssa tämä järjestely mahdollisti maitomäärän kolminkertaistamisen samoista seinistä entiseen verrattuna.”

Martta Heikkinen on saanut nuoren viljelijän aloitustukea sekä investointirahoitusta uuden pihattonavetan rakentamiseen.

Tulevina haasteina Martta Heikkinen mainitsee selvityksen, miten uusiutuva energia sopisi

Martta Heikkinen Veijolan tilalla Hyrynsalmelta kannustaa käyttämään asiantuntijoita tilan kehittämiseksi. Tilan kannattavuus on kohentunut ja tuotavuutta kehitetään edelleen.

Veijolan tilan arkea voi seurata sosiaalisessa mediassa facebookissa ja instagramissa #veijolantila

Ulkoilutus on mahdollistanut eläinmäärän nousun.

sineen on kuitenkin aika iso ja niin olemme suosiolla pyytäneet apua niiltä, jotka näitä asioita pyörittelee työkseen. Tämä säästää omaa aikaan johonkin muuhun.”

Osaamisen hyödyntäminen on Neuvo 2020 maatilojen neuvontajärjestelmän tuen ansiosta edullista.

”Sitä voi joskus sokeutua omalle tekemiselle ja kangistua kaavoihinsa niin joku ulkopuolinen on toisinaan paikallaan avaamaan silmät, että asian voi tehdä ehkä eri lailla fiksumminkin. Yksin ei tarvitse ihan kaikessa maatiloillakaan pärjätä ja henkinen taakka pienenee kummasti, kun vaikkapa osan paperipinosta vie jonkun toisen ammattilaisen hoidettavaksi. Hyvät neuvot ja sivustatuki tuossa paperisodassa ja muussakin on ainakin meidän tilallamme ollut tärkeä.”

Sairauksien hoidosta ennaltaehkäisyyn

Eläinten hyvinvoinnin kehittäminen on samalla tilan tuottavuuden parantamista, sanoo eläinlääkäri **Reetta Lehtinen** Hyrynsalmelta.

Terveydenhuolto on laajamittaista eläinten hyvinvoinnin kehittämistä yhdessä tilan kanssa yksittäisen sairauden parantamisen sijaan.

”Sairaskäynnit ovat akuuttia työtä, kuvaannollisesti neulanpisto. Terveydenhuollossa motivoi ennaltaehkäisy, pitkäjänteisyys ja jatkuvuus”, eläinlääkäri Reetta Lehtinen kuvaa.

Hyrynsalmelta toimiva Lehtinen on tehnyt terveydenhuoltoa noin 15 vuotta. Työ alkoi, kun Valio neuvoi maitotilojaan liittymään terveydenhuoltoon. Terveydenhuolto on ollut välillä myös hyvinvointitukien ehto.

Osa eläinlääkäri Lehtisen asiakkaista on yhteydessä lähes viikoittain, osan kanssa tehdään vain vuosikäynnit. Tilakokokin vaihtelee kymmenen ja 250 lypsävän välillä.

”Osa tiloista toivoo terveydenhuollosta sitä paperia, osan kanssa puolestaan viilataan eläinten hyvinvointia ja sitä kautta tuottavuutta niin hyvin kuin mahdollista.”

Lehtinen osallistuu myös tukikoulutuksiin eli hän voi samalla vinkata, että jokin toimi voisi sopia rahoitettavaksi ja tilallinen voi ottaa yhteyttä viranomaisiin rahoitushakemusta varten.

Lehtinen pitää yhteistyötä neuvontajärjestön kuten ProAgrian asiantuntijoiden kanssa hyvin hedelmällisenä.

”Esimerkiksi ruokinnasta heillä on hyvä asiantuntemus.”

Maitotilojen lisäksi terveydenhuoltokäyntejä tehdään myös lihakarjatiloihin ja vasikkakasvattamoille. Terveydenhuolto on edellytys myös lääkkeiden varalleluovutukselle.

Eläinlääkäri Reetta Lehtisen päätoiminta-alue on Ylä-Kainuu, mutta terveydenhuoltokäyntejä voi olla myös muissa kunnissa. Viime vuonna hän teki noin 50 terveydenhuoltokäyntiä, joka tekee noin neljänneksen työajasta paperitöineen.

”Toki myös ihan arkityössä ja päivystyksen akuuttitehtävissä on aina mahdollisuuksien mukaan neuvontaa mukana.”

Terveydenhuoltokäynneillä perehdytään tilan eläinten olosuhteisiin ja hyvinvointiin. Eläinlääkäri Reetta Lehtisen pääasialliset asiakkaat ovat maitotiloja Ylä-Kainuussa.

Ympärivuotinen ulkoilu lisää nautojen hyvinvointia. Kun tarjolla on sääsuojaa ja vettä, ulkona viihdytään pakkasillakin. Talvijaloittelu auttaa sekä sorkkien että lihaskunnan ylläpidossa, parantaa ruokahalua ja vahvistaa vastustuskykyä.

Maatilojen neuvontajärjestelmä Neuvo 2020 auttaa maatilayrittäjiä – selvästi yli puolet tiloista käyttänyt neuvontapalveluita

Maatilojen neuvontajärjestelmä Neuvo 2020 tarjoaa maataloille edullisia asiantuntijapalveluita. Neuvonnan kustannukset ovat 63 euroa tunnilta sekä matkakulut. Neuvoja hakee kustannuksiin tuen suoraan ELY-keskuksesta. Viljelijän maksettavaksi jää vain arvonlisäveron osuus.

Osa tiloista käyttää Neuvo-palveluita aktiivisesti, osa ei ole käyttänyt vielä ollenkaan. "Asiantuntijapalveluiden käytössä ei kannata aikailla. Maatalouteen kohdistuu monenlaisia haasteita. Kaikkea ei tarvitse itse selvittää. Säästää aikaa, kun kysyy asiantuntijalta", toteaa yritysasiantuntija **Eeva Heikkinen** Kainuun ELY-keskuksesta.

Neuvo 2020 järjestelmän varat tulevat osana Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa. Viljelijät voivat tilata neuvonnan heti, kun EU on hyväksynyt varojen käyttöönoton vuosille 2021–22.

Neuvontajärjestelmän tarkoitus on tarjota varmuutta maatalouden tukiehtojen, säädösten ja vaatimusten ymmärtämisessä sekä niiden noudattamisessa käytännössä. Lisäksi Neuvon tarkoitus on antaa apua tilan kehittämistoimenpiteiden, talouden ja sukupolvenvaihdon suunnitteluun. Neuvontaa annetaan maatilan tarpeet ja lähtökohdat huomioiden.

Neuvontaa on saanut jo selvästi yli 400 kainuulaista maatilaa, joka on vähän yli 60 prosenttia vuonna 2020 tukea hakeneista tiloista. Neuvo 2020 neuvontajärjestelmä jatkuu ohjelmakauden 2014–2020 ehdoilla vuodet 2021–22.

Tilojen kannattaa käyttää Neuvo 2020 -tukea, jos esimerkiksi:

- tukiehtojen ymmärtämisessä on haasteita ja valvonta jännittää,
- eläinten hyvinvoinnin parantamiseen pitäisi saada lisätietoja
- suunnitelmissa on sukupolvenvaihdos, investointi, yhtiöittäminen, energiatehokkuuden parantaminen ja näihin tarvitsisi tehdä alustavia laskelmia ja on tarve neuvonnalle,
- paikallaan olisi tehdä suunnitelma maatilan nykyaikaistamisesta ja kilpailukyyn parantamisesta,
- pitäisi laatia eläinten terveydenhuoltosuunnitelma, tuotantoeläinten hyvinvointisuunnitelma

(uusi neuvontakohde), energiasuunnitelma ja ympäristösuunnitelma,

- pitäisi laskea tuotannon kannattavuutta, tuotteiden katteita ja tuotantokustannuksia,
- suunnitelmissa on tuotantosuunnan muutos, luomu kiinnostaa,
- velkaneuvonta tai apu verosuunnitteluun ei olisi pahitteeksi.

Eniten neuvontaa Kainuun mautiloille on annettu tekemällä terveydenhuoltosuunnitelmia, annettu neuvontaa ympäristökorvaukseen, kilpailukyyn parantamiseen ja luomuun liittyen. Maatilojen neuvontajärjestelmän Neuvo 2020 kautta jokaiselle mautilalle varattu 10 000 euron tukikiintiö nousee 15 000 euroon vuosille 2021–22.

Neuvo 2020 neuvoja on Ruokaviraston neuvojarekisterissä (www.ruokavirasto.fi/ ja hakukenttään [Maatilojen neuvonta](#) ja [neuvojarekisteri](#)). Neuvo 2020 neuvontaa antavat muun muassa ProAgriat ja terveydenhuoltoa tekevät eläinlääkärit.

Lisätietoja:

Kainuun ELY-keskus maaseutupalvelut -yksikkö
Eeva Heikkinen, yritysasiantuntija
p. 0295 023 539, eeva.heikkinen@ely-keskus.fi

Luomu sopii suuhun

Näin etätuotantokaudena tulee paljon kotona luomuitua. Teen töitä siis luomusti ilman meikkiä ja tukka sekaisin. Julkkiksilla ja muilla ulkonäkönsä avulla leipänsä tienaa taas Luomu -etuliitteen saamiseksi riittää se, ettei kehossa ole täyteaineita.

Luomu-sana on päätyttyä meidän jokapäiväiseen arkikieleemme. Siitä on muotoutunut synonyymi luonnolliselle. Ja kyllä, luomu sanana sopii suuhun ja taipuu paljon paremmin käytettäväksi verbinä, adjektiivinä ja substantiivina etuliitteenä kuin luonnollinen tai luonnollisesti.

Riistasta ja poroistakin saatetaan puhua luomuna, koska nehan ne vasta luonnollisesti eläkin. Kuitenkaan niiden lihaa ei voi markkinoida luomuna, koska vapaana elävät eläimet tai niiden liha ei ole tuotettua eikä luomuvalvottua.

Virallisesti luomu on siis ruoantuotannon sertifikaatti, mikä on lyhennys luonnonmukaisesti tuotetusta. Tuottajat ja elintarviketuotannon toimijat hakeutuvat maksulliseen valvontajärjestelmään ja sitoutuvat noudattamaan tarkoin saneltuja luomutuotannon ehtoja. Tuottamaan mahdollisimman puhtaasti, luonnonvaroja säästellen sekä antamaan tuotantoeläimille mahdollisimman vapaan ja lajityypillisen elämän. Jatkojalos-

Kuinka liittyä luomuun?

Luomutuotantoon siirryttäessä alkutuottajan tulee ensin hakeutua luomuvalvontaan. Luomukorvausta saadaksesen tulee olla luomukoulutus käytynä ja sitoumus annettuna 30.4. mennessä. Lomakkeet ja lisätietoja: www.ruokavirasto.fi/luomu. Luomuasioissa ota yhteyttä katie.halonen@ely-keskus.fi tai p. 0295 023 583

tajat sitoutuvat käyttämään näin tuotettuja raaka-aineita.

Näytettyään jokavuotisessa tarkastuksessa toiminnan täyttävän luomutuotannon ehdot, näillä tuottajilla ja toimijoilla on oikeus myydä ja markkinoida rehujaan, siemeniään, eläimiään ja elintarvikkeitaan luomuna.

Meillä Kainuussa tuotetaan luomuviljoja ja jonkin verran myös juureksia ja -marjoja ”suoraan pellostä pöytään”, mutta suurin osa näillä leveysasteilla tuotetusta luomusadosta kulkee rehuna eläinten ruokintapöydän kautta. Lyhyt kasvukausi ja laidunnukseen paremmin sopivat peltoalat tekevät syystäkin Kainuusta

nurmivaltaisen alueen. Sellainen peltomaa on järkevämpää käyttää eläinten ruokintaan, jolloin rehu päätyykin lihana meidän kuluttajien ruokapöytään. Luomurehu muuttuu Kainuussa eniten naudanlihaksi, mutta mm. myös luomulampaanlihaksi tai luomumaidoksi.

Peltopinta-alasta Kainuussa luomupeltoja on kolmanneksi eniten koko Suomessa. Siitä alasta maukasta luomurehua päätyy myös tavanomaisessa tuotannossa olevien eläinten laidunnukseen ja ruokintapöydille.

Luomu on niin eläinten kuin ihmistenkin huulilla. Yritetään käyttää luomusti kaupan hyllyillä ja valitaan aina kotimaista!

Katie Halonen käsissään Sotkamolaisen Ketolan luomutilan luomuviljamursketta. Murske sekoitetaan tilan luomumaitoa tuotavien lehmien rehuapeeseen.

Katie Halonen
Kirjoittaja on Kainuun ELY-keskuksen luomuasiantuntija, joka vastaa Kainuun alueella luonnonmukaisen alkutuotannon tarkastuksista.

Kuivaharjoittelua vaikka sateella

Talvi on tuonut paussin moneen harrastukseen. Simulaattoritekniikan kehittyminen mahdollistaa harjoittelun ja siihen liittyvät matkailijapalvelut myös sesongin ulkopuolella.

Ulkona pakkaneen paukkuu, mutta paltamoinen Arto Leinonen suuntaa golfaamaan keskelle kesäistä Skotlantia.

Viheriöille golfaamaan pakkaspäivänä

Paltamon Golf-simulaattori mahdollistaa tavoitteellisen lajiharjoittelun pitkän talvikauden aikana.

Pakkashuuruiset puut koristavat maisemaa ja Paltamon golf-kentän päällä on puolen metrin lumipeite. Paltamon Golf ry:n puheenjohtaja **Urpo Heikkinen** sitoo jalkaansa golfkengät, valitsee sopivan mailan ja valmistautuu ensimmäisen väylän avauslyöntiin.

Ruudulla näkyy St Andrews'n legendaarinen Old Course: maailman vanhin eli 1500-luvun alussa perustettu 18 reiän kenttä.

"Tänne ei juuri muuten pääsisikään", tunnustaa Heikkinen.

Paltamon Golfin simulaattorissa kenttiä on noin 90. Niitä ei ehdi kaikkia pelaamaan ja uusia, yleensä tunnettuja huippukenttiä, tulee vuosittain. Paltamon omaa kenttää ei simulaattorista vielä löydy.

"Tykkään pelata eri kentillä, joten siihen on meillä simulaattorin ansiosta hyvät mahdollisuudet."

Paltamon simulaattori perustuu tehokkaaseen analysaattoriin, joka mittaa lyöntisuorituksen kahdella tutkalla: toisella pallon ja toisella mailan liikkeitä. Golf-simulaattori näyttää myös pallon osumakohdan mailassa antaen totuudenmukaisen pallon lentoradan.

"Suomessahan ei meidän korkeuksilla voi talvella pelata golfia kesäisissä olosuhteissa. Tähän golf-simulaattori tuo ison parannuksen. Analysaattoriamme voi myös käyttää kesällä harjoittelussa, sillä se näyttää lyönnin tiedot lahjomattomasti. Tästä hyötyvät sekä aloittelijat että kokeneetkin pelaajat", Urpo Heikkinen kertoo.

Jokaisesta lyönnistä selviää paitsi pallon lentorata myös mailan asento. Simulaattori tarjoaa tuhdin paketin dataa peliään kehittäville.

Seuran simulaattorivastaavan Arto Leinosen avauslyönti Old Coursen kentällä. Myös seuran ulkopuoliset golfaajat voivat varata Paltamon golfsimulaattorin.

Oulujärvi Leader on rahoittanut golf-simulaattorin hankintaa.

Simulaattori sopii kaiken tasoisille pelaajille ja se on myös Paltamon Golfin ulkopuolisten pelaajien vuokrattavissa.

"Lyhyt perehdytys käyttöön on hyvä, mutta yksinkertaisen käytön ja tilassa olevien ohjeiden perusteella käyttö onnistuu myös ilman alkuohjausta, jos pelaaja on ennenkin käyttänyt simulaattoria", Urpo Heikkinen toteaa.

- **Golf-simulaattori** sijaitsee Paltamon vanhalla koululla, Lepikontie 3. Simulaattori on varattavissa joka päivä klo 6–23 yleensä lokakuun alusta huhtikuun loppuun, kunnes kesäkentät aukenevat.
- Varaus pitää tehdä etukäteen. Jäsenet voivat varata tilan NexGolf ajanvarausjärjestelmän kautta. NexGolfin pääsee Paltamo Golfin nettisivujen kautta: www.paltamogolf.fi.
- Vieraspelaajat varaavat joko Teetime (NexGolfissa) vuoron tai soittamalla Paltamon Nesteelle Pirjo Ronkaiselle 044 528 6087. Sopiva pelaajamäärä on 2–4 hengen porukka.
- Avainpalvelu on Paltamon Nesteellä, jonne varaukset myös maksetaan. Tarvittaessa alkuperähdytyksen simulaattoriin saa Arto Leinoselta, joka on seuran simulaattorivastaava 040 529 6140.

Metsästyssimulaatiossa turvallista harjoittelua

Vuolijoen Ampumaurheilijoiden ampu- ja metsästyssimulaattori suo mahdolliseen turvalliseen ja roskattomaan harjoitteluun. Jatkossa simulaattori on testattavissa myös yleisötapahtumissa ja vaikkapa työpaikkojen tyky-päivinä.

Simulaattoriharjoittelu sopii sekä aloittelijoille että kokeneimmillekin ampujille, sanoo **Tapio Valtanen** Vuolijoen Ampumaurheilijoista.

”Se mahdollistaa harjoittelun ympäri vuoden sekä antaa suoran palautteen, jolla pystyy parantamaan suorituksiaan myös oikeissa metsästystilanteissa.”

Monipuolisuus on yksi simulaattorin vahvuuksista, sillä valikoimaa on tauluista eri metsästystilanteisiin. Eri simulaatioita on nelisenkymmentä.

”Haulikkoammunnassa suosituimmat muodot ovat kiekko ja metsästyslajit. Metsästysammunnassa suosituimpia ovat liikkuvat maalit.”

Tapio Valtanen toivoo, että simulaattori laskee kynnystä uusiin jäseniin. Myös naisilla voisi olla oma harjoitusryhmä.

Kuten moni muukin vapaa-ajan toiminto, korona on rajoittanut myös simulaattorin käyttöä. Nyt se on vain seuran jäsenten käytössä pari kertaa viikossa Vuolijoki-salissa harjoitusten aikana.

”Jatkossa simulaattori on siirrettävissä vaikkapa kylien tapahtumiin tai metsästysseurojen tilaisuuksiin”, Tapio Valtanen toteaa.

Oulujärvi Leader on rahoittanut simulaattorin hankintaa.

Siirrettävä simulaattori vähentää hylsy- ja pahvitaulujätettä. Turvallisuus otetaan huomioon myös simulaattorissa.

Simulaattorissa voi käyttää joko sen omia replika-aseita tai asentaa ohjain ja liipaisimeen tuleva laukaisunimlmais oman aseeseen.

”Alusta alkaen opetetaan oikea ratakäyttäytyminen. Se lisää turvallisuutta myös oikeissa metsästystilanteissa. Eli vuoronvaihto vain turva-alueella, lukko auki, piippu ei saa osoittaa ketään kohti ja laukaus tehdään aina ampumasektoriin”, Valtanen luettelee.

Simulaattorilla hyvä harjoitella myös sormivarmistusta.

”Sormi liipaisimelle vasta kun kohde on tähtäimessä, ja sormi poistuu liipaisimelta heti kohteen tähtäimestä poistumisen jälkeen.”

Simulaattoriin on saatavissa päivityksiä. Tapio Valtanen toivoo, että piipun vaeltamisen jälki voisi näkyä nykyistä paremmin eli eri vaiheet aseeseen nostosta laukaisun jälkipitöön olisi analysoitavissa ja opiksi otettavissa.

”Säätoja voisi olla enemmän, jotta vaikeustasoja saisi lisätä taitojen kehittymisen myötä ja herkkyys ja tarkkuus paranisivat.”

Paljakan simulaattorista iloa matkailijoille ja paikallisille

Puolanka-Paljakka matkailuyhdistyksen ampuma- ja metsästyssimulaattori hakee vielä paikkansa Paljakan alueella. Yhdistyksen puheenjohtaja **Mika Puuronen** harmittelee, että juuri kun simulaattorin markkinointi sekä matkailijoille että yleishyödylliseen käyttöön oli saatu käyntiin, korona sotki kuviot.

Simulaattori oli alun perin tarkoitettu Paljakkatalon elokuvateatteriin. Sen käyttötarkoituksen muuttaminen on jättänyt simulaattorin kotipesän liikkuvaksi.

Mika Puuronen kertoo, että simulaattori on välillä ollut pystytettynä Hotelli Paljakaan, jolloin se on ollut yksi ohjelmanumero illanvietossa. Helmikuussa simulaattori löytyi Paljakkatalon alakerrasta.

Oulujärvi Leader on rahoittanut simulaattorin hankintaa.

Simulaattorissa on replika-aseita, joiden piipun la-serosoitin ja liipaisintriggerit välittävät ampujan liikkeet seinällä olevalle näyttölle. Tarjolla on esimerkiksi tauluammuntaa, riistaeläinten kuten hirven ja vesilin-

Paljakka-talon alakertaan pystytetty Simway huntin metsästyssimulaattori Mika Puuronen testattavana.

tujen metsästystä, ampumahiihtoa sekä hupipelejä vaikkapa villin lännen malliin.

”Viime viikkoina ovat paljon markkinoineet golfsimulaattoria samaan simulaattoriin. Sitä voi harkita, jos se tuo lisäarvoa”, Puuronen miettii.

Leader – siellä missä sinäkin!

Oletko retkeillyt Akkovaarassa tai Ärjän-saarella tai patikoinut Vienan reitillä? Häm-mästellyt kivien monipuolisuutta Kivesvaaran kivipuistossa? Vierailut Eino Leino talolla? Kokoontunut jollakin lukuisista kylätaloista? Keittänyt pannukahvia kodassa Savirannalla tai paistanut makkaraa Juurikkalahden grilli-kodalla? Joko olet ehtinyt kokeilla melontaa Oulujärven melontakeskuksissa tai sähkö-fatbikepyöriä Paljakassa tai Ristijärvellä? Oletko nauranut Puolangan pessimistien videoille tai vierailut heidän Pessimismitalossaan? Nauttinut Teatteri Retikan elämänmakuisista esityksistä Suomussalmella? Jännittänyt raveissa Kainuun Raviradalla? Fiilistellyt mennyttä maailmaa Riihipihalla tai Sotkamon Makasiinimuseossa?

Jos vastasit myöntävästi yhteenkään kysymykseen, olet yksi siitä laajalukuisesta kainuulaisten, matkailijoiden ja Kainuussa vierailijoiden joukosta, jotka ovat nauttineet Leader-rahoituksen avulla toteutetuista kohteista tai toiminnoista. Olet siis suoraan hyötynyt EU-rahoituksesta! Aina sitä ei tiedetä tai tiedosteta, mutta Leader-rahoituksen tulokset ja vaikutukset näkyvät monin tavoin ihan meidän kaikkien tavallisten kainuulaisten elämässä ja arjessa.

Pelkästään rahalla tuloksia ei tietenkään tehdä. Tarvitaan kainuulaisia ihmisiä teki-

jöiksi, sekä yrittäjiä että yhdistysten ahkeraa talkooväkeä. Hoksnoikkaa, jonka avulla huomataan ne mahdollisuudet, joita meillä täällä upean luonnon ja omaperäisen ja vahvan kulttuuritoiminnan maakunnassa on ammentavana. Rohkeutta tarttua tilaisuuksiin ja sitkeyttä muuttaa ideat konkreettisiksi teoiksi. Kumppaneita lisäkäsipareiksi.

Kohta pääset kokeilemaan jousiammuntaa Kainuun ainoalla maastoradalla Paltamossa, lataamaan sähköautoa Vuolijoella tai tuliste-lemään Lapinkylän laavulla Suomussalmella. Pian löydät myös Hyrynsalmen retkeilykohteet ja -reitit sekä Kainuun Rastiviikon digi-aikaan siirrettyinä – ja toki edelleen aitoina käytäpaikkoina. Siinä muutamia maistiais-tulossa olevista Leader-kohteista.

Mitä kaikkea uutta Kainuuseen vielä mah-tuukaan hyvän elämän rakennuspuiksi? Joko sinäkin ryhtyisit rahoituksen tuloksista nauttimisen lisäksi yhdeksi tulevaisuuden aktiiviseksi tekijäksi? Leader-rahoitusta on jatkossakin tarjolla rohkeille tekijämiehille ja -naisille.

**Pirjo ja Paula,
Kainuun Leader-ryhmien
toiminnanjohtajat**

Kuva Pasi Korhonen

Maaseudun hanke- ja yritystuet

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Kainuun ELY-keskus
Maaseutupalvelut-yksikkö
Kalliokatu 4, 87100 KAJAANI
www.ely-keskus.fi/kainuu

Twitter: @KainuunELY
Instagram: @kainuunely
Kaikuja Kainuusta -blogi:
kainuunely.com

Kehittämishankkeet

Johtava asiantuntija

Juha Määttä

0295 023 574

juha.s.maatta@ely-keskus.fi

Maatalouden aloitus- ja investointituki, Neuvo2020-tuki

Yritysasiantuntija

Eeva Heikkinen

0295 023 539

eeva.heikkinen@ely-keskus.fi

Maatalouden ja maaseudun rakentamiseen liittyvät asiat

Asiantuntija

Anna Rissanen

0295 038 445

anna.rissanen@ely-keskus.fi

Yrityshankkeet

Yritysasiantuntija

Pauli Tervonen

0295 023 586

pauli.tervonen@ely-keskus.fi

Maatalouden ja maaseudun rakentamiseen liittyvät asiat

Asiantuntija

Jorma Suzuki

0295 038 110

jorma.suzuki@ely-keskus.fi

Leader-tuet

Maaseutuasiantuntija

Tarja Moilanen

0295 023 572

tarja.moilanen@ely-keskus.fi

Tukien maksatus

Maksatusasiantuntija

Paavo Niemelä

0295 023 613

paavo.niemela@ely-keskus.fi

Tukien maksatus

Maksatusasiantuntija

Pirjo Kela

0295 023 603

pirjo.kela@ely-keskus.fi

LEADER

Oulujärvi

Toimialue:
Paltamo, Puolanka,
Vaala ja Kajaanin
maaseutualueet

Toiminnanjohtaja

Pirjo Oikarinen

040 528 0483

pirjo.oikarinen@oulujarvileader.fi

LEADER

Elävä Kainuu

Toimialue:
Hyrnsalmi,
Kuhmo, Ristijärvi,
Sotkamo
ja Suomussalmi

Toiminnanjohtaja

Paula Seppänen

040 156 2210

paula.seppanen@kainuuleader.fi

Hankeneuvoja

Päivi Koivula

040 563 2085

paivi.koivula@oulujarvileader.fi

Hankeneuvoja

Eeva-Liisa Kempainen

040 744 2080

eeva-liisa.kempainen@kainuuleader.fi

Kalliokatu 4, 87100 Kajaani
facebook.com/oulujarvileader
Twitter: Oulujärvi LEADER
www.oulujarvileader.fi

Kauppakatu 20, 89600 Suomussalmi
facebook.com/elavakainuu
Twitter: Elävä Kainuu LEADER
www.kainuuleader.fi

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus eli ELY-keskus kanavoi maaseuturahaston varojen käyttöä yhteistyössä kainuulaisten Leadereiden eli Elävä Kainuu Leaderin ja Oulujärvi Leaderin kanssa. Vekkarilehteen on koottu sekä ELY:n että Leadereiden rahoittamia hankkeita.

Matkailu on tämän lehden pääteema. Matkailussa haetaan ympärivuotisuutta. Kainuun matkailussa kärkiä on useita: osassa on vilkkaampaa talvella kuin kesällä, osa kiinnostaa jokaisena kalenterivuonna. Valinnanvaraa riittää luontoelämyksistä kulttuuriin tai hikiliikunnasta elvyttävään samoihin.

Vekkarista voi lukea myös eläinten hyvinvoinnista ja neuvontapalveluista. Ehditänpä vielä golfmaankin kesken kauniimman talven.

Maaseudun kehittämisrahoituksessa on käynnissä kahden vuoden siirtymäaika. Rahoitus säilyy samansuuruisena ja voi jopa vähän nousta elvytysvarojen kautta. Kaikkia tukia voi hakea jatkuvasti.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Tässä Vekkarissa ovat esillä erityisesti matkailun kehittämiseen liittyvät hankkeet.

Julkinen tiedote

Vekkarit 2021

www.ely-keskus.fi/ely-kainuu